

AUDYT KRAJOBRAZOWY WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO

KRAJOBRAZ PRIORYTETOWY

CHARAKTERYSTYKA KRAJOBRAZU

Nazwa krajobrazu: Pogoria jeziora

Kod krajobrazu: 24-341.14-011

Położenie administracyjne: Gmina Dąbrowa Górnicza, Powiat
Dąbrowa Górnicza; Gmina Siewierz, Powiat będziński

Katowice, Warszawa
2025

Projekt realizowany na zlecenie
Województwa Śląskiego
(Umowa CRU WSL nr 1462/GN/2021)

Wykonawca prac:

Konsorcjum w składzie

Narodowa Fundacja Ochrony Środowiska
(Lider Konsorcjum)

UNIwersytet ŚLĄSKI
W KATOWICACH

Uniwersytet Śląski w Katowicach
(Partner Konsorcjum)

SZKOŁA GŁÓWNA
GOSPODARSTWA
WIEJSKIEGO

Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie
(Partner Konsorcjum)

Akademia Śląska (dawniej Wyższa Szkoła Techniczna)
w Katowicach
(Partner Konsorcjum)

Kierownik naukowy Audytu:

dr hab. Urszula Myga-Piątek, prof. UŚ – Uniwersytet Śląski w Katowicach

fot. okładka:

Krajobraz dużych sztucznych zbiorników wodnych (zbiorniki Pogoria) (fot. Jakub Botwina)

1 METRYCZKA OGÓLNA KRAJOBRAZU

Nazwa Krajobrazu	Pogoria jeziora
ID	378
Kod krajobrazu	24-341.14-011
Typ, podtyp krajobrazu	11a - Duże sztuczne zbiorniki wodne o różnych funkcjach
Typ rzeźby terenu*	G - Krajobrazy dolin
Kod mezoregionu*	341.14
Nazwa mezoregionu*	Pagóry Jaworznickie
Typ krajobrazu naturalnego*	Nizin
Nazwa krajobrazu naturalnego*	Peryglacjalne: równinne i faliste
Kod podokręgu geobotanicznego*	C.3.1.e; C.3.1.f
Nazwa podokręgu geobotanicznego*	Będziński; Dąbrowsko-Ząbkowicki
Typ krajobrazu roślinności potencjalnej*	5; 69
Nazwa krajobrazu roślinności potencjalnej*	Nizowy łęg jesionowo-olszowy; Środowiska zdewastowane o nieznanej tendencji rozwojowej
Kod regionu historyczno-kulturowego*	II.A.26
Nazwa regionu historyczno-kulturowego*	Zagłębie Dąbrowskie
Położenie administracyjne	Gmina Dąbrowa Górnicza, Powiat Dąbrowa Górnicza; Gmina Siewierz, Powiat będziński
Powierzchnia (ha)	897,8

*podano dla jednostki dominującej

2 CHARAKTERYSTYKA KRAJOBRAZU

Krajobraz priorytetowy - wodnogospodarczy, duże sztuczne zbiorniki wodne o różnych funkcjach obejmujący kompleks zbiorników Pogoria I, II, III i IV (Kuźnica Warężyńska) na północ od Dąbrowy Górniczej. Obejmuje zbiorniki poeksploatacyjne (popiaskowe) w zlewni cieku Pogoria powstałe od lat 30. do lat 90. XX w. w o różnym stopniu naturalizacji.

Krajobraz wskazany jako priorytetowy w wyniku:

- oceny eksperckiej z kryterium ważności ze względu na modelowy, klasyczny przykład podtypu krajobrazu, o bardzo wysokich walorach przyrodniczych, wzrastającej naturalności i zgodności ekosystemu z uwarunkowaniami abiotycznymi, a także duże walory i ekspozycyjne i znaczenie dla społeczeństwa jako tereny rekreacyjne.

3 WALORY KRAJOBRAZOWE

Walory przyrodnicze

Zespół znaturalizowanych zbiorników wodnych o genezie poeksploatacyjnej (Pogoria I-IV), w których doszło już (Pogoria I-III) do wykształcenia zbiorowisk naturalnych i półnaturalnych o charakterze szuwarów, muraw, zarośli, lasów łęgowych, oraz zespołów bagiennych i wodnych. Z uwagi wartości przyrodnicze krajobraz jest od lat chroniony, w formie użytków ekologicznych, w tym: użytek ekologiczny „Pogoria I” w południowo-wschodniej części zbiornika porośnięty szuwarem trzcinowym o sprzyjających warunkach do życia i rozmnażania się wielu gatunków ptaków wodno-błotnych, pełni także funkcję tarliska dla ryb; użytek ekologiczny „Młaki nad Pogorią I” - niezatopiony fragment dawnego poziomu eksploatacyjnego dla zachowania rzadkich siedlisk torfowiskowych z unikatową w kraju roślinnością typową młak i mszystych moczarów, a także użytek ekologiczny „Pogoria II”. Wschodnia część zbiornika Kuźnica Warężyńska (Pogoria IV) w granicach obszaru Natura 2000 "Lipienniki w Dąbrowie Górniczej" PLH240037. Największe kolonie mew śmieszek.

Walory kulturowe

Z uwagi na silnie znaturalizowany charakter kompleksu zbiorników wodnych nie występują tu walory kulturowe o znaczeniu historycznym. Obecnie silnie rozbudowywana jest infrastruktura turystyczna, w tym urządzone kąpielisko na brzegach Pogorii III. Przez obszar przebiega szlak kulturowy Droga św. Jakuba (Via Regia).

Fizjonomia krajobrazu

Krajobraz otwarty, o rozległym zasięgu widoku. Na Pogorii I-II malownicze wnętrza krajobrazowe, z punktem widokowym na pomoście na kameralne wnętrza Pogorii II. Tafla zbiornika Pogoria IV stanowi duże przedpole widokowe na krajobrazy, w kierunku Dąbrowy Górniczej. Wyraźnie widoczne ikoniczne dominanty krajobrazowe regionu, krajobrazy przemysłowe i energetyczne, w tym Elektrowni Łagisza i huty Arcelor Mittal. Krajobraz o wysokich walorach estetycznych. Z uwagi na silną presję rekreacyjną, szczególnie w okolicach zbiornika Pogoria III, rozwój infrastruktury turystycznej, która może zagrozić jakości fizjonomicznej krajobrazu. Wzdłuż Pogorii III i IV - ścieżki i szlaki stanowiące ciągi widokowe na tafle jezior, ciąg na Pogorii III - częściowo przesłonięty zadrzewieniami. Walory ekspozycyjne Pogorii I mocno ograniczone przez zadrzewienia i zagospodarowanie. Przez obszar przebiega zielony, turystyczny Szlak Dwudziestopięciolecia PTTK.

4 DOKUMENTACJA FOTOGRAFICZNA

ZDJĘCIE NR 1

Panorama Zbiornika Pogoria IV – Kuźnica Warężyńska z widokiem na Hutę Arcelor Mittal (fot. Urszula Myga-Piątek)

ZDJĘCIE NR 2

Zbiornik Pogoria III. Atrakcyjny turystycznie krajobraz. (fot. Urszula Myga-Piątek)

ZDJĘCIE NR 3

Plaża nad Pogorią III. Zagospodarowanie rekreacyjne zwiększa znaczenie społeczne rejonu.
(fot. Urszula Myga-Piątek)

ZDJĘCIE NR 4

Krajobraz dużych sztucznych zbiorników wodnych o różnych funkcjach (fot. Jakub Botwina)

ZDJĘCIE NR 5

Zróżnicowana głębokość dawnego wyrobiska skutkująca obecnością wysp na Zbiorniku Kuźnica Warężyńska (fot. Jakub Botwina)

5 DOKUMENTACJA KARTOGRAFICZNA

POŁOŻENIE KRAJOBRAZU PRIORYTETOWEGO

